

Kapitalizmin Kıskaçında Doğa ve Yaşam

Beyza Üstün

Anadolu; toprakları, suları, kıyıları, vadileri, yer altı ve yerüstü doğal varlıkları ile; Dünya Bankası kredilerinin desteğinde ve devlet yönetiminde hızla sermaye birikimine sokulmaktadır. Devlet; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) ile enerji lisansları vererek, Orman ve Su İşleri Bakanlığına bağlı Devlet Su İşleri (DSİ) ile su kullanım hakkı anlaşmaları imzalayarak¹, Çevre nazım planları ve alt ölçek planları yapma, onama yetkileri ile Enerji yasasında değişiklik yapıp lisans dağıtılan Hidroelektrik Santraller (HES ler)' in yerlerinin imar planlarına işlenmesi yasallaştırılarak² su havzalarını (suyun aktığı tüm alanı, vadileri, kıyıları, ormanları, yeraltını şirketlerin kullanımına açmaktadır. Bu amaçla kamu kurumlarında düzenlemeler yapılmakta, yasalar değiştirilmekte, kanun hükmünde kararnameler çıkarılmakta, çevre nazım planları şirketlerin lehine yeniden düzenlenmekte, şirketler idari yetkilerle donatılmakta, yada idari kurumlar şirketleştirilmekte, devletin güvenlik birimleri ordusu ve polisi ile şirketler için çalışmaktadır.

Devlet tüm canlıların ortak yaşam alanlarını uzun süreli (HES'ler için dereler ve su havzaları 49 yıllığına, Meralar 29 yıllığına) şirketlere devretmekte, böylece suyun, su havzalarının metalaştırılmasında en önemli rolü oynamaktadır.

Kaz Dağlarında, İzmir- Efem Çukuru'nda, Uşak- Eşme'de, Kütahya Gümüşköy- Dulkadir köyü²nde olduğu gibi siyanürlü, siyanürsüz madencilik için, HES, Termik Santral ve diğer enerji yatırımlarının yapılacağı alanlarda kum ve taşocakları için ya da Koçyiğitler Köyü'nde, Akkuş Köyü'nde olduğu gibi köy tüzel kişiliğinde olan alanlarda karakol yapmak için meralar ve ormanlık alanlar şirketlere devredilmektedir.

Bu yağmalama sürecinde tüm canlıların ortak yaşam alanları olan dereler, ormanlar, meralar, kıyıları şirketlerin kontroluna geçerken, şahıslara ait taşınmazlara da acele kamulaştırma kararları el konulmaktadır.

Bakanlar kurulundan 2004 yılında aldığı yetki ile (EPDK) tarafından, hem de doğrudan bakanlar kurulu tarafından; HES (Örn: Amasya- Taşovada, Dersim Peri'de, Kastamonu-Loç da nehir tipi HES için, Hasankeyf de Ilısu Barajı ve HES yapımı için), RES (Rüzgar Enerji Santralleri), GES (Güneş enerji Santralleri) için, Termik Santral, Nükleer santral yapmak için, şirketlerin bu santrallarda ürettiği enerjiyi taşıyacakları nakil hatlarını geçirmek için, petrol, ulaşım ve kentsel dönüşüm projelerini uygulayabilmek için şahıslara ait taşınmazlara el konulmaktadır. Kentlerde; İzmir'de, İstanbul'da, Ankara'da aynı yağma afet yönetimi ve kentsel dönüşüm, "sokağın sağlıklılaştırılması" adı altında evlere el koyma projeleri ile uygulanmaya çalışılmaktadır. 16.12 2011 tarihli bakanlar kurulu kararı ile Mersin ili Akdeniz ilçesi Özgürlük, Çilek ve Çay mahallelerinde kentsel Dönüşüm için acele kamulaştırma uygulanmaktadır. 2011 yılından beri EPDK, Resmi Gazete'de yayınlamaya bile gerek kalmadan istediği taşınmazlara el koymaktadır. TOKİ de kentlerde gecekondular mahallelerinde aynı yetkiye sahiptir³.

¹ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilat esasları 648 sayılı KHK] ve Elektrik piyasasında üretim faaliyetinde bulunmak üzere "Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" 26.06.2003 (25150)

² [6094 sayılı enerji yasasında değişiklik yasası 2011)

³ Peri Suyu Koruma Kurulu, ve Munzur Koruma Kurulu basın açıklaması (2012): acele kamulaştırma

Sermayenin doğayı kıskacına alabilmesinin en kritik aşaması şirketlerin iş makinalarını ve inşaat malzemelerini vadilere sokmalarıdır. Tüm yasal ve idari düzenlemelere rağmen şirketler için bu aşama gayri meşru uygulamalarının en zor aşamasıdır. Çünkü yöre halkı karşılarında sermayeye geçit vermemekte, vadisini korumakta, yaşamını ve doğayı savunmaktadır. Bu aşamada şirket adına en önemli desteği jandarma, polis ve tüm yetkilerle donatılmış özel güvenlik kuvvetleri vermektedir. Bir yanda şirket ve devletin güvenlik kuvvetleri diğer yanda halk vadilerde karşı karşıya gelmektedir. Canlar yanmakta, her geçen gün halkın üzerindeki devlet baskısı arttırılmaktadır.

Halkın mücadelesi; Anadolu'nun her yerinde Hopa'da, Fındıklı'da, Loç'da, Solaklı'da Uzun Göl'de, Amasya- Taşovada Senoz'da, Yeşilirmak Vadisi'nde, Munzur'da, Peri Suyunda, Manavgat'da, Fethiye'de, Erzurum Tortum'da HES'leri, Trakya'da Ergene'de, Çorlu Aşağı Sevindik ve Gerze'de Termik santralleri, Mersin akkuyu'da Nükleer santral için Samandağ'da Karaburun'da Rüzgar Santrallerini, Doğu ve güneydoğu Anadolu'da GES (Güneş enerji santralleri) tarlalarının yapımını önlemek için sürdürülmektedir. İzmir'de, İstanbul'da, Ankara'da ise sokağın sağlıklılaştırılması, afeti önleme adı altında kentsel dönüşüm ve 3. Köprü projeleri ile yaşayanların hakları ve yaşam alanları şirketlere devredilmekte ve kentlerde de yaşam mücadelesi sürmektedir.

Son yıllarda hızlanan/şiddetlenen hukuksuzluk kamu-özel ortaklığının; doğayı ve yaşam alanlarını sermaye birikimlerine sokmaya, bu alanlardaki tüm varlıkları da bir piyasa malı haline getirmeye kararlı olduklarını göstermektedir. Suyun ve su havzalarının metalaştırılmasından sonra hedeflerinde o havzalarda yaşayan/üreyen/büyüyen biyolojik türler olduğu açıktır⁴.

Bu yıkıma yaşamını, emeğini, doğayı kapitalizme karşı koruyan halkın mücadelesi karşı koymaktadır/koyacaktır. Mücadele şirketler doğadan elini çekene kadar sürecektir.

⁴ Tabiat Ve Biyoçeşitlilik Yasa Tasarısı

ve

“Avrupanın Kültürel Çeşitliği için Türkiye” Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği,Avrupanın Geleceği için Türkiye Broşürü,